

Energiveteranenes¹ høringsvar vedrørende konsesjon til bygging av NorthConnect

Kraftselskapene Lyse, Agder Energi, E-CO og Vattenfall har søkt om å få bygge en oversjøisk kraftkabel fra Sima innerst i Hardangerfjorden til Peterhead i Skottland. Kabelen med en kapasitet på 1400 MW blir 665 km lang. Kostnaden er beregnet til ca. 17 milliarder kroner som fordeles 50/50 mellom eierne på begge sider av Nordsjøen.

Energiveteranene mener at det ikke bør gis konsesjon til NorthConnect nå. Vår vurdering at kabelen ikke er samfunnsøkonomisk lønnsom, og den totale miljøgevinst for Europa er negativ. Med svært usikre anslag om fremtiden vil det være riktig å ta spørsmålet om konsesjon til NorthConnect opp til ny vurdering når man har høstet erfaringer med de to store, nye kablene til England og Tyskland, og man kan konkretisere Norges energibalanse og kraftmarkedene i Europa bedre.

Energiveteranene vil innledningsvis bemerke at vi mener at det er uheldig at kraftproduksjonsselskaper er eiere av mellomlandsforbindelser, og viser til vårt høringsvar til Endringer i energiloven, § 4 – 2. Utenlandsforbindelser fra november 2015.

Se http://energiveteranene.no/attachments/File/H_ringssvar_-_utenlandsforbindelser_nov_2015_versjon_3.pdf

Det må være samfunnsøkonomisk lønnsomhet som skal avgjøre om denne kabelen skal bygges. For å avgjøre om en slik lønnsomhet er til stede, må en rekke forutsetninger om forbruk og produksjon i Norge legges til grunn.

Som grunnlag for forbruk har vi gjort følgende forutsetninger:

- Norge har undertegnet Parisavtalen, og vi er med i EUs ETS. Dette krever en reduksjon av våre klimagassutslipp på 40% innen 2030 og 95% innen 2050.
- Skal dette oppnås, må vi sørge for null utslipp innen all veitransport, ferger, anleggsplasser, flere industriprosesser, oljeinstallasjoner, og om mulig innenlands luftfart. Her kan bruk av batterier eller grønn hydrogen og direkte bruk av fornybar kraft være muligheter.
- Dette medfører et økt elektrisitetsforbruk som er beregnet til å ligge i området 30 til 50 TWh/år innen 2030. I tillegg kommer generell vekst i vårt kraftforbruk. Ref. Statnett: «Et elektrisk Norge. Fra fossil til strøm»
- NVE sier at forsyningssikkerheten i Norge er god, slik at det ikke er noe problem å ha netto eksport av kraft siden kraftoverskuddet i de siste årene har ligget på 10-15 TWh/år. Energiveteranene mener at dette ikke er i samsvar med de tiltak som er nødvendige for å oppnå den ønskede reduksjon av klimagassutslippene.

Når det gjelder tilgang på elektrisk kraft har vi gjort følgende forutsetninger:

- I dag har Norge et kraftoverskudd på ca. 10 TWh/år.
- I tillegg forutsetter vi at bare de vindkraftprosjekter som nå er gitt konsesjon, blir realisert, dvs. ca. 10 TWh/år. Energiveteranene mener at naturvern hensyn bør tilsi at man frem mot 2030 ikke gir nye konsesjoner
- Vannkraften kan øke sin produksjon med minst 10 TWh/år ved opprusting og med noe utvidelse av store kraftverk, samt utbygging av flere småkraftverk. Det siste krever endring i grunnrenteskatten.
- Bebudet revidering av vassdragskonsesjoner kan gi en reduksjon av vår vannkraftproduksjon med inntil 5 TWh/år. Økt nedbør som resultat av klimaendringer kan utligne dette.
- I tillegg har vi et enøkpotensial på ca. 10 TWh/år, som blir lettere å realisere siden mildere vintre gir et redusert varmebehov

¹ Energiveteranene er en uavhengig gruppe personer med bakgrunn fra norsk energiforsyning: Erling Diesen, Hans H. Faanes, Erik Fleischer, Jon Ingvaldsen, Lars Thue og Jon Tveit

Inklusiv dagens overskudd utgjør dette en tilgang på ca. 40 TWh/år, som gir en rimelig balanse med Statnetts prognose for økt etterspørsel. Vi kan derfor dekke vårt el behov uten å godkjenne flere vindmøller på land, men da har vi ikke overskudd til netto eksport på våre utenlandsforbindelser.

NVE hevder at et betydelig netto eksportvolum er nødvendig for at NorthConnect skal bli samfunnsøkonomisk lønnsom. Før NorthConnect kommer i drift har Norge allerede en betydelig overføringskapasitet for eksport til land som Sverige, Danmark, Nederland, England og Tyskland. NorthConnect kommer således til fortrensel for overføring til disse landene. Ifølge NVE kan derfor NorthConnect bare som ren utvekslingskabel ikke bli samfunnsøkonomisk lønnsom.

De to siste kablene til Tyskland og England som kommer i drift i år og til neste år, trenger vi erfaring med før flere kabler blir vurdert. I 2021 vil vi ha hele 19 utenlandsforbindelser i en tid med store omstillinger til ny uregulert kraft i hele Europa. Vi vet ennå ikke hvordan Europa vil regulere all denne kraften.

I tillegg skal vi øke vår egen produksjon med 30-50 TWh/år med vesentlig uregulerbar kraft. Vi trenger derfor flere års erfaring før vi vet hvilke konsekvenser dette får for våre vannmagasiner, deres reguleringsevne og vår kraftbalanse.

NorthConnects betydning for CO₂ utslippene i Europa vil være negativ. Ved å sende et eventuelt overskudd av strøm til Skottland, får man riktig nok redusert utslippene der med ca. 2 mill. tonn. Med alternativ eksport til Tyskland vil utslippene der reduseres med ca. 4 mill. tonn. Dette fordi el-miksen der har mer miljøskadelige utslipp enn i Skottland. Kraften trengs imidlertid først og fremst til å redusere CO₂-utslippene i Norge når hele 150 TWh/år med fossilt forbruk skal erstattes med fornybar kraft.

Norge er en råvareleverandør, men vi burde foredle råvarene så mye som mulig og spesielt nå når vi skal erstatte vår oljevirkosomhet med ny verdiskaping. Vi eksporterer i dag 40 % av vårt tømmer og om lag 10% av vår kraftproduksjon. Nye kabler vil øke denne eksportandelen. Ved å produsere metaller øker verdien av kraften 6 ganger.

Den mest samfunnsøkonomiske anvendelse av vår elektrisitetsproduksjon bør være å foredle mer av kraften i Norge.